

מפלגות פוליטיות תשס"ה (2015-2014)

פרופ' רנה פוזננסקי

מהן מפלגות פוליטיות? באיזה מובן הן שונות מארגונים אחרים אשר שואפים להשפיע על תהליך הבחירות ועל השלטון? כיצד הן נוצרו ונוצרות כיום? פוליטיקה המונית אינה יכולה להתקיים ללא מפלגות פוליטיות, אך עם זאת נראה כי הן הולכות ונחלשות בכל מקום. הקורס יבדוק את הבסיס האידיאולוגי של המפלגות הפוליטיות, יבחן את תהליך בחירת המועמדים, את המרוץ הפוליטי, את תפקידן של המפלגות, את סוגי ומאפייני המפלגות ואת המבנה המפלגתי. גישת הקורס היא רחבה והשוואתית. במסגרתו יטופלו מפלגות פוליטיות במערב אירופה ובארה"ב, במדינות הפוסט קומוניסטיות ובמדינת ישראל.

1. הצגת הסילבוס

רשימת הקריאה המלאה היא בחזקת רשות. פרטי הקריאה שיחייבו את הסטודנטים יילקחו מתוך הרשימה בהתאם לחומר השיעורים.

2. מהן מפלגות פוליטיות? (1)

- חוק המפלגות התשנ"ב (1992)

* Lauri Karvonen, « Legislation on Political Parties. A Global comparison, » *Party Politics*, 13-4, 2007, pp. 437-455.

* Peter Mair, « Concepts and Concept Formation », in Donatella Della Porta and Michael Keating (eds.), *Approaches and Methodologies in Social Sciences*, Cambridge UP, 2008.

* Russell J. Dalton & Stephen A. Weldon, « Public Images of Political parties », *West European Politics*, 28-5, 2005, pp. 931-951.

3. מהן מפלגות פוליטיות? (2)

- יעל ישי, "קבוצות אינטרס בישראל", בתוך: בנימין נויברגר ואילנה קופמן (עורכים), ממשל ופוליטיקה, תל אביב, עם עובד, 1996, עמ' 301-316,
- מ. קיליאן, "תנועות חברתיות" מתוך: ש.ג. איזנשטדט (עורך),

4. היווצרותן של מפלגות פוליטיות (1)

* Robert Harmel, John Robertson, « Formation and Success of New Parties : A Cross-National Analysis », *International Political Science Review*, 6-4, 1985, pp. 501-523.

5. היווצרותן של מפלגות פוליטיות (2)

● ג'וזף לה-פלומרה, מיירון וינר, "מקורן והתפתחותן של מפלגות", בתוך: נויברגר וקופמן, ממשל ופוליטיקה, עמ' 115-129.

● יוסי ביילין, "מפלגות בעולם היהודי", כיוונים 25, 1984, עמ' 103-127.

]

6. האם מפלגות פוליטיות הן דמוקרטיות? בחירת המועמדים

● רוברט מיכלס, "חוק הברזל של האוליגרכיה", עמ' 174-187.

* Gideon Rahat, Reuven Y. Hazan and Richard S. Katz, « Democracy and Political Parties. On the Uneasy Relationships between Participation, Competition and Representation », *Party Politics*, 14-6, 2008, pp. 663-683.

7. בחירת המועמדים

● עליזה בר, פריימריס ושיטות אחרות, תל אביב, המכון הישראלי לדמוקרטיה, 1996, עמ' 35-52.

* Lars Billie, « Democratizing a Democratic Procedure : Myth of Reality ? Candidate Selection in Western European Parties », *Party Politics*, 7-3, 2001, pp. 363-380.

* Lawrence LeDuc, « Democratizing Party leadership Selection », *Party Politics*, 7-3, 2001, pp. 323-341.

* Gideon Rahat and Reuven Y. Hazan, « Candidate Selection Methods : An Analytical Framework », *Party Politics*, 2001, 7-3, pp. 297-322.

* Richard S. Katz, « The Problem of Candidate Selection and Models of Party Democracy », *Party Politics*, 7-3, 2001, pp. 277-296.

* Paul Pennings and Reuven Y. Hazan, « Democratizing Candidate Selection. Causes and Consequences », *Party Politics*, 7-3, 2001, pp. 267-275.

8. חברות וייצוג קבוצות

- * Susan Scarrow, « The Paradox of enrollment : Assessing the Costs and Benefits of Party Membership », paru dans *European Journal of Political Research*, 1994.
- * Susan Scarrow, « Parties without members ? Party Organization in a Changing Electoral Environment », in Russell J. Dalton and Martin P. Wattenberg (eds.), *Parties without Partisans. Political Change in Advanced Industrial Democracies*, Oxford UP, 2001, chap. 5, pp. 79-101.
- * Steven Green, « Social Identity Theory and Party Identification », *Social Science Quarterly*, 85-1, 2004, pp. 136-153.
- * Mala Htun, « Is Gender like Ethnicity ? The Political Representation of Identity Groups », *Perspectives on Politics*, 2-3, 2004, pp. 439-457.

9. כיצד מאורגנות מפלגות פוליטיות?

- * Alan Ware, « How and Why Parti organisations converge and differ », in *Political parties and Party Systems*, Oxford UP, 1997, pp. 94-105.
- * Richard Katz et Peter Mair, « The Evolution of Parti Organizations in Europe : the Three Faces of Party Organization », *The American Review of Politics*, 1993.

10. מפלגה ואידיאולוגיה

- ג'וזף א. שומפטר, "תיאוריה אחרת על הדמוקרטיה". מתוך: עמ' 229-240.

- * M. Rejai, « Political Ideology, Belief and Action in Politics », in H. Waltzer, D. N. Jacobs, A. S. Engel, *Ideologies and Modern Politics*, NY, 1975, pp. 3-11.
- * John Gerring, « Ideology : A Definitional Analysis », *Political Research Quarterly*, 50-4, 1997, pp. 957-994.
- * Arend Lijphart, « Dimensions of Ideology in European Party Systems », in Peter Mair (ed.), *The West European Party System*, Oxford UP, 1990, chap. 18, pp. 253-265.

10. מרוץ הבחירות

- נורית גרץ, שבוייה בחלומה, מיתוסים בתרבות הישראלית, תל אביב, עם עובד, 1995, עמ' 84-98.

* Pippa Norris, « Preaching to the converted? Pluralism, Participation and Party Websites, » *Party Politics*, 9-1, 2003, pp. 21-45.

* Examples of Political parties websites.

* Miki L. Caul and Mark M. Gray, « From Platforms- Declarations to Policy Outcomes », in Russell J. Dalton and Martin P. Wattenberg (eds.), *Parties without Partisans. Political Change in Advanced Industrial Democracies*, Oxford UP, 2001, chap. 10, pp. 208-237.

* David M. Farrell and Paul Webb, « Political Parties as Campaign Organizations », in Russell J. Dalton and Martin P. Wattenberg (eds.), *Parties without Partisans. Political Change in Advanced Industrial Democracies*, Oxford UP, 2001, chap. 6, pp.102-128.

* Michael D. McDonald, Ian Budge and Paul Pennings, « Choice versus Sensitivity : Party Reactions to Public Concerns », *European Journal of Political Research*, 43, 2004, pp. 845-868.

12. "ימין" ו"שמאל"

● רפאל ונטורה ומיכל שמיר, "שמאל וימין בפוליטיקה הישראלית",
מדינה, ממשל ויחסים בין לאומיים, 35, תשנ"ב, עמ' 21-50.

*Rafael Ventura, « Left and Right in Israeli Politics », [In Hebrew : Smol ve-yamin ba-politika ha-israelit...]

* Seymour Martin Lipset, « The Americanization of the European Left », in Larry Diamond and Richard Gunther (ed.), *Political Parties and Democracy*, John Hopkins Press, 2001, chap. 3, pp. 52-66.

* Ian Budge, Michael D. McDonald, « Choices Parties define : Policy Alternatives in Representatives Elections », 17 Countries, 1945-1998), *Party Politics*.

13 המפלגות הפוליטיות בארצות הברית

* John Gerring, *Party Ideologies in America, 1828-1996*, Cambridge UP, 1998, Introduction : The Existence of Party Ideology, pp. 3-54.

* Geoffrey C Layman, Thomas M. Carsey, Juliana Menasce Horowitz, « Party Polarization in American Politics : Characteristics, Causes and Consequences », *Annual Review of Political Science*, 9, 2006, pp. 83-110.

14. מפלגות פוליטיות – לשם מה?

אנתוני קינג, "מפלגות בדמוקרטיה מערביות", כמה הרהורי ביקורת",
עמ' 140-157.

* Anthony King, « Political Parties in Western Democracies : Some Sceptical Reflections », *Polity*, 2, 1969, pp. 111-141. [In Hebrew : Miglagot be demokratiot maaraviot]

* William R. Schonfeld, « Political Parties : The Functional Approach and the Structural alternative », *Comparative Politics*, 15, 1983, pp. 477-99, in Steven B. Wolinetz (ed.), *Political Parties*, Ashgate, Darmouth, 1998, pp. 57-79.

* Ian Budge, « Direct and Representative Democracy : are they necessarily opposed ? » *Representation*, 42-1, 2006, pp. 1-12.

15. טיפולוגיה של מפלגות פוליטיות

* Maurice Duverger, « Caucus and Branch, Cadre and Mass Parties », in Peter Mair (ed.), *The West European Party System*, Oxford UP, 1990, chap. 3, pp. 37-45.

* Kenneth Janda and Desmond S. King, « Formalizing and Testing Duverger's Theories on Political Parties », *Comparative Political Studies*, 18, 1985, pp. 139-169, in Steven B. Wolinetz (ed.), *Political Parties*, Ashgate, Darmouth, 1998, pp. 83-113.

* Otto Kirchheimer, « The Catch-all Party », in Peter Mair (ed.), *The West European Party System*, Oxford UP, 1990, chap. 5, pp. 50-60.

* Steven B. Wolinetz, « Party System Change : The Catch-all Thesis Revisited », *West-European Politics*, 14, 1989, pp. 113-128, in Steven B. Wolinetz (ed.), *Political Parties*, Ashgate, Darmouth, 1998, pp. 457-472.

* Richard S. Katz and Peter Mair, « Changing Models of Party Organization and Party Democracy : The Emergence of the Cartel Party », *Party Politics*, 1, 1995, pp. 5-28, in Steven B. Wolinetz (ed.), *Political Parties*, Ashgate, Darmouth, 1998, pp. 473-496.

16. השיטה המפלגתית וההתמודדות בבחירות

● ג'ובני סרטורי, "הסיווג של מערכות מפלגתיות- הצעות לשיפור", בתוך : בנימין נויברגר ואילנה קופמן (עורכים), דמוקרטיה ודמוקרטיזציה, קובץ מאמרים, כרך א', תל אביב, האוניברסיטה הפתוחה, 1998, עמ' 285-334.

* Maurice Duverger, « The two-Party System and the Multiparty System », in Peter Mair (ed.), *The West European Party System*, Oxford UP, 1990, chap. 20, pp. 285-295.

* Giovanni Sartori, « European Political Parties : The Case of Polarized Pluralism », in Joseph LaPalombara and Myron Weiner (eds), *Political Parties and Political Development*, Princeton NJ, Princeton UP, pp. 137-176, in Steven B. Wolinetz (ed.), *Party Systems*, Ashgate, Darmouth, 1998, pp.131-170.

* Jean Blondel, « Party-Systems and Patterns of Government in Western Democracies », *Canadian Journal of Political Science*, 1, 1968, pp. 180-203, in Steven B. Wolinetz (ed.), *Party Systems*, Ashgate, Dartmouth, 1998, pp. 107-130.

* Jean Blondel, « Types of Party System », in Peter Mair (ed.), *The West European Party System*, Oxford UP, 1990, chap. 22, pp. 302-310.

* Giovanni Sartori, « The Party Effects on Electoral Systems », in Larry Diamond and Richard Gunther (ed.), *Political Parties and Democracy*, John Hopkins Press, 2001, chap. 5, pp. 90-105.

.17 המפלגות והשלטון

* Ian Budge and Hans Keman, « The General Theory of Party Government », in Ian Budge and Hans Keman, *Parties and Democracy*, Oxford UP, 1990, chap. 2, pp. 32-62.

* Ian Budge and Hans Keman, « Party Influences on Government policy », in Ian Budge and Hans Keman, *Parties and Democracy*, Oxford UP, 1990, chap. 5, pp. 132-158.

.18 מפלגות קומוניסטיות ופוסט-קומוניסטיות (1)

* Annie Kriegel, « The Communist People, Stratification, » in *The French Communists*, University of Chicago Press, 1972, pp. 98-135.

* Annie Kriegel, « The Plurality of Militant Party Practices, » in *The French Communists*, University of Chicago Press, 1972, pp. 136-170.

* Peter Mair, « What is different about post-Communist Party Systems, » in *Party System Change. Approaches and Interpretations*, Clarendon Press, Oxford, 1998, pp. 175-199.

* Stephen White, *Russia's New Politics*, 2000, Chapter 2, « Parties, Voters, and Government », pp. 34-50.

* William A. Clark, « Russia at the Polls (2003). Potemkin Democracy », *Problems of Post-Communism*, 51-2, 2004, pp. 22-29.

.19 מפלגות פוסט-קומוניסטיות (2)

* Herbert Kitschelt, « Divergent Paths of Post-Communist Democracies, » in Larry Diamond and Richard Gunther (ed.), *Political Parties and Democracy*, John Hopkins Press, 2001, chap 12, pp. 299-323.

* Paul G. Lewis, « Poland 's New Parties in the Post-Communism Political System », in Gordon Wightman (ed), *Party-Formation in East-Central Europe*, Edward Elgar, 1995, pp. 29-58.

* Radzislava Gortat and Piotr Marciniak, « On the road to Democracy : the Emergence of Political Parties in Poland », in Gordon Wightman (ed.), *Party Formation in East-Central Europe*, 1995, pp. 48-58.

* Ingrid van Biezen, « On the Theory and Practice of Party Formation and Adaptation in New Democracies », *European Journal of Political Research*, 44, 2005, pp. 147-174.

.20 המפלגות האירופיות

* Julie Smith, « How European are European Elections ? », in Johyn Gaffney (ed.), *Political Parties and the European Union*, Routledge, London and New York, pp. 275-290.

* Peter Mair, « Political Parties and Party Systems », in Paolo Graziano and Maarten Vink (eds), *Europeanization : New Research Agendas*, Basingstoke : Palgrave, Macmillan, 2006, chap. 12, 28 p.

.21 מפלגות הימין הקיצוני באירופה

* Cass Mude, « The extreme-right party family », *The ideology of the extreme-right*, Manchester UP, 2000, pp. 1-24.

* Piero Ignazi, « The Silent Counter-Révolution : Hypotheses on the Emergence of Extreme-right-wing Parties in Europe », *European Journal of Political Research*, 22, 1992, pp. 3-34, in Steven B. Wolinetz (ed.), *Political Parties*, Ashgate, Dartmouth, 1998, pp. 309-340.

* Elisabeth Ivarsflaten, « The Success of the Populist Right in Western Europe : Should Mainstream Parties be Blamed ? », Paper presented in Marburg, sept. 2003.

.22 דה-לגליזציה של מפלגות פוליטיות

* Suzie Navot, « Fighting Terrorism in the Political Arena ; The Banning of Political Parties », *Party Politics*, 2008, 14-6, pp. 745-762.

.23 שקיעתן של מפלגות פוליטיות

* Philippe C. Schmitter, « Parties are not what they once were », in Larry Diamond and Richard Gunther (ed.), *Political Parties and Democracy*, John Hopkins Press, 2001, chap. 4, pp. 67-89.

* Russel J. Dalton, « The Decline of Party Identifications », in Russell J. Dalton and Martin P. Wattenberg (eds.), *Parties without Partisans. Political Change in Advanced Industrial Democracies*, Oxford UP, 2001, chap. 2, pp. 19-36.

* Martin P. Wattenberg, « the Decline of Party Mobilization », in Russell J. Dalton and Martin P. Wattenberg (eds.), *Parties without Partisans. Political Change in Advanced Industrial Democracies*, Oxford UP, 2001, chap. 4, pp. 64-76.

* Peter Mair, « Democracy Beyond Parties, » Center for the Study of Democracy, University of California, Irvine, 2005, 27 p.

.24 מפלגות בישראל

* Reuven Y. Hazan and Gideon Rahat, « Israeli Party Politics. New Approaches, New Perspectives », *Party Politics*, 14-6, 2008, pp. 659-661.

* Asher Arian and Michal Shamir, « A Decade later, The World had Changed, the Cleavage Structure remained ; Israel, 1996-2006, *Party Politics*, 14-6, 2008, pp. 685-705.

*Shaul R. Shenhav and Tamir Sheafer, « From Inter-Party Debate to Inter-Personal Polemic. Media Coverage of Internal and External Party Disputes in Israel, 1949-2003 », *Party Politics*, 14-6, 2008, pp. 706-725.

* Menachem Hofnung, « Unaccounted Competition : The Finance of Intra-Party Elections », *Party Politics*, 14-6, 2008, pp. 726-744.

.25 סיכום

* Joseph LaPalombara, « Reflections on *Political Parties and Political Development*, four decades later », *Party Politics*, 13-2, 2007, pp. 141-154.

* Susan E. Scarrow, Paul Webb, David M. Farrell, From Social Integration to Political Contestation. The Changing Distribution of Power within Political Parties, » in Russell J. Dalton and Martin P. Wattenberg (eds.), *Parties without Partisans. Political Change in Advanced Industrial Democracies*, Oxford UP, 2001, chap. 7, pp. 129-153.

* Stefano Bartolini and Peter Mair, « Challenges to Contemporary Political Parties », in Larry Diamond and Richard Gunther (ed.), *Political Parties and Democracy*, John Hopkins Press, 2001, chap. 13, pp. 328-343.

* Peter Mair, « The Challenge to Party Government », *West European Politics*, 31-1/2, 2008, 31 p.

:

דרישות הקורס:

השתתפות פעילה: 10% מהציון הסופי

תרגיל בית מסכם: 90% מהציון הכללי